

בִּישִׁין, וּמִהֲרֹרָא בִישָׂא, וּמִדִּינָא בִישָׂא, וּמִמוֹתָנָא, וְלֹא
 יִתְזַק כָּל הַהוּא יוֹמָא, דְּלֹא יִכִּיל סֵטְרָא אַחְרָא לְשִׁלְטָא
 עָלֵיהּ, וְאַצְטְרִיךְ דִּיכּוּיִן בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי בְּנֵי נֶשְׂא הָווּ יַדְעֵי כַּמָּה עֲלָאָה
 אִיהוּ עוֹבְדָא דְקִטְרַת קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָווּ
 נְטֻלֵי כָּל מְלָה וּמְלָה מִנֵּיהּ, וְהוּוּ סִלְקֵי לֵיהּ עֲטָרָה עַל
 רִישֵׁיהּוּ, כְּכִתְרָא דְדַהְבָּא. וּמֵאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ, בְּעֵי
 לְאַסְתְּפֻלָּא בְּעוֹבְדָא דְקִטְרַת, וְאִי יְכוּיִן בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא,
 אִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּהֵאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, וְיִסְתַּלַּק
 מוֹתָנָא מִנֵּיהּ, וּמְעֲלָמָא, וְיִשְׁתְּזַיב מִכָּל דִּינִין דְּהֵאִי
 עֲלָמָא, מִסְטְרִין בִּישִׁין, וּמִדִּינָא דְגִיְהֵנְם, וּמִדִּינָא דְמַלְכוּ
 אַחְרָא.

בְּהַהוּא קִטְרַת כַּד הָוּה סִלְיָא תַנְנָא בְּעַמּוּדָא, כַּהֲנָא הָוּה
 חָמִי אַתּוּוֹן דְּרֹזָא דְשִׁמָּא (דף ריט ע"א) קַדִּישָׂא,
 פְּרִישָׂא (נ"א פְּרִיזִין) בְּאִירָא, וְסִלְקֵי לְעֵילָא בְּהַהוּא עַמּוּדָא.
 לְבַתַּר כַּמָּה רְתִיכִין קַדִּישִׁין סַחְרִין לֵיהּ מִכָּל סְטְרִין, עַד
 דְּסִלְיָא בְּנִהִירוּ וְחֻדּוּהּ, וְחֻדֵי לְמֵאֵן דְּחֻדֵי, וְקָשֶׁר קְשָׁרִין
 לְעֵילָא וְתַתָּא לְיַחְדָּא כְּלָא, וְהָא אוּקְיָמְנָא. וְדָא מְכַפֵּר
 עַל יֵצֵר הָרַע, וְעַל עֲבוּדָה זָרָה, דְּאִיהוּ סֵטְרָא אַחְרָא. וְהָא
 אוּקְמוּהּ.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת לז) וַיַּעַשׂ מִזְבֵּחַ מִקְטֹר קִטְרַת וְגו'. הָאִי

קָרָא אֵת לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּתַרִּין מִדְּבַחִין הוּוּ,
 מִדְּבַחַא דְּעֶלְוּוֹן, וּמִדְּבַחַא דְּקִטְרַת בּוּסְמִין, דָּא לְבַר, וְדָא
 לְגוּ. הַאי מִדְּבַחַא דְּקִטְרַת, דְּאִיהוּ פְּנִימָאָה, אִמַּאי אֶקְרִי
 מְזֻבַּח, וְהָא לָא דְּבַחִין בֵּיהּ דְּבַחִין, וּמְזֻבַּח עַל דָּא אֶקְרִי.
 אֶלָּא בְּגִין דְּבִטְיִל וְכַפִּית לְכַמָּה סְטָרִין בִּישׁוּן, וּבְגִין
 דְּהָהוּא סְטָרָא בִּישָׂא כַּפִּית לָא יְכִיל לְשַׁלְּטָאָה,
 וְלָא לְמַהוּי קְטִיגוּרָא, וְעַל דָּא אֶקְרִי מְזֻבַּח. כַּד הָהוּא
 סְטָרָא בִּישָׂא הוּוּ חָמִי (ס"א עֲמוּדָא דְּעֶשְׂרָא) עֶשְׂרָא דְּקִטְרַת
 דְּסֻלְיָק, אֶתְכַפֵּיָא וְעָרְק, וְלָא יְכִיל לְקָרְבָּא כְּלָל
 לְמִשְׁכָּנָא. וּבְגִין דָּא אֶתְדַּכֵּי וְלָא אֶתְעָרְב בְּהָהוּא חֲדוּה
 דְּלַעִילָא, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, וּבְגִין דְּחַבִּיבָא
 כָּל כַּד, לָא קָאִים הָהוּא מְזֻבַּח, אֶלָּא (ד"א פְּנִימָאָה) לְגוּ. דְּהָאִי
 אִיהוּ מְזֻבַּח דְּבִרְכָּאן אֶשְׁתַּכְּחוּ בֵּיהּ, וְעַל דָּא סְתִים
 מֵעֵינָא.

מַה כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (במדבר יז) וַיַּעֲמוּד בֵּין הַמַּתִּים וּבֵין הַחַיִּים
 וַתַּעֲצֵר הַמַּגֵּפָה, דְּכַפִּית לִיהּ לְמַלְאָךְ הַמּוֹת, דְּלָא
 יְכִיל לְשַׁלְּטָאָה כְּלָל, וְלָא לְמַעַבְד דִּינָא. סִימָנָא דָּא
 אֶתְמַסַּר בִּידְנָא, דִּי בְּכָל אַתְר דְּקָאמְרִי בְּכוּוּנָה, וְרַעוּתָא
 דְּלְבָא עוּבְדָא דְּקִטְרַת, דְּלָא שַׁלְּטָא מוֹתְנָא בְּהָהוּא אַתְר,
 וְלָא יִתּוֹק, וְלָא יְכַלִּין שְׂאֵר עֲמִין לְשַׁלְּטָאָה עַל הָהוּא
 אַתְר.

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, מְזִבַּח מְקַטֵּר קְטֹרֶת. פִּיּוֹן דְּכֹתִיב
 מְזִבַּח, אֲמַאי אֲקָרִי מְקַטֵּר קְטֹרֶת. אֶלָּא בְּגִין דְּנִטְלִי
 מֵהַאי אֲתֵר לְאַקְטָרָא, כְּמַה דְּעֵבַד אֲהֵרֵן. תּוּ, מְזִבַּח
 אֲצִטְרִיךְ לְאַקְטָרָא לְקַדְשָׁא לִיָּה בְּתַהוּא קְטֹרֶת, וְעַל דָּא
 מְקַטֵּר קְטֹרֶת. תּוּ, מְקַטֵּר קְטֹרֶת, כְּתַרְגוּמוֹ, לְאַקְטָרָא
 קְטֹרֶת, דְּהָא אָסִיר לְאַקְטָרָא בְּאֲתֵר אֲחֵרָא קְטֹרֶת, בַּר

מִמַּחֲתָה. (נ"א מִמְּחֻתָּה דִּיּוֹם דְּכַפּוּרִים)

תָּא חֲזִי, הַאי מַאֵן דְּדִינָא רְדִיף אֲבַתְרִיה, אֲצִטְרִיךְ לְהַאי
 קְטֹרֶת, וְלֹאֲתָבָא קָמִי מְאֵרִיה, דְּהָא סִיּוּעָא אִיהוּ
 לְאַסְתִּלְקָא דִּינִין מְנִיָּה, וּבְהַאי וְדַאי מְסַתְלָקִין מְנִיָּה, אִי
 הוּא רְגִיל בְּהַאי, לְאַדְכָּרָא תְרִין זְמַנִּין בְּיוֹמָא, בְּצַפְרָא
 וּבְרַמְשָׁא, דְּכֹתִיב קְטֹרֶת סַמִּים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא וּכְתִיב בֵּין
 הָעֵרְבִים יִקְטִירָנָה. וְדָא אִיהוּ קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא תְדִיר,
 דְּכֹתִיב, (שְׁמוֹת ל) קְטֹרֶת תְּמִיד לְפָנַי יִי' לְדוֹרוֹתֵיכֶם וְדַאי
 הוּא קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְתַתָּא, וְקִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְעֵילָא.

בְּתַהוּא אֲתֵר דְּלָא אֲדַכֵּר בְּכָל יוֹמָא עוֹבְדָא דְּקְטֹרֶת,
 דִּינִין דְּלְעֵילָא שְׂרִיין בֵּיה, וּמוֹתְנִין סְגִיאוֹ בֵּיה,
 וְעַמִּין אֲחֵרְנִין שְׁלִטִין עֲלֵיה. בְּגִין דְּכֹתִיב, קְטֹרֶת תְּמִיד
 לְפָנַי יִי'. תְּמִיד אִיהוּ קִיּוּמָא לְפָנַי יִי', יִתִּיר מְכָל פּוֹלְחָנִין
 אֲחֵרְנִין, חֲבִיבָא אִיהוּ עוֹבְדָא דְּקְטֹרֶת, דְּהוּא יְקִיר וְחֲבִיב
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתִּיר מְכָל פּוֹלְחָנִין וְרַעוּתִין (נ"א

וְעוֹבְדֵיךָ) דְּעֵלְמָא. וְאַף עַל גַּב דְּצִלוֹתָא אִיהִי מְעֵלְיָא מִכְּלָא,
 עוֹבְדָא דְקִטְרַת הוּא יְקִיר וְחָבִיב קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 תָּא חֲזִי, מַה בֵּין צִלוֹתָא לְעוֹבְדָא דְקִטְרַת. צִלוֹתָא
 אֲתַקִּינוּ לָהּ בְּאַתְרֵךְ דְּקַרְבָּנִין, דְּהוּוּ עֲבִדֵי יִשְׂרָאֵל,
 וְכַל אִינוּן קַרְבָּנִין דְּהוּוּ עֲבִדִין יִשְׂרָאֵל, לָאוּ אִינוּן
 חֲשִׁיבִין פְּקִטְרַת. וְתוּ מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֲלָא צִלוֹתָא
 אִיהוּ תְקוּנָא לְאַתְקֵנָא מַה דְּאַצְטְרִיךְ, קִטְרַת עֲבִיד יִתִיר,
 מִתְקִין וְקִשִׁיר קִשְׁרִין, וְעֲבִיד נְהִירוּ יִתִיר מִכְּלָא. וּמֵאֵן
 אִיהוּ דְאַעְבֵּר זוּהֵמָא וְאִידְכִי מִשְׁכָּנָא, וְכֻלָּא אֲתַנְהִיר
 וְאַתְתְּקֵן וְאַתְקִשֵׁר פְּחֻדָּא.

וְעַל דָּא בְּעִינֵן לְאַקְדָּמָא עוֹבְדָא דְקִטְרַת לְצִלוֹתָא, בְּכַל
 יוֹמָא וְיוֹמָא, לְאַעְבְּרָא זוּהֵמָא מְעֵלְמָא, דְּאִיהוּ
 תְקוּנָא דְכֻלָּא, בְּכַל יוֹמָא וְיוֹמָא. פְּגוּוּנָא דְהֵהוּא קַרְבָּנָא
 חָבִיבָא דְאַתְרֵעִי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַה פְּתִיב בְּמִשָּׁה (שְׁמוֹת ל) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים
 נֹטֶף וְגו' אֵף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ, אֲבַל מַאי שְׁנָא
 בְּעוֹבְדָא דָּא יִתִיר מִכָּל מַה דְּאָמַר לֵיהּ. אֲלָא קַח לְךָ,
 לְהִנָּאֲתָךְ וּלְתוֹעֵלְתָךְ. בְּגִין דְכַד אֲתָתָא אֲתַדְכָּאת,
 הִנָּאוּתָא דְבִעְלָהּ אִיהוּ. וְרֹזָא דָּא קַח לְךָ סַמִּים, לְאַעְבְּרָא
 זוּהֵמָא, לְאַתְקֵדְשָׁא אֲתָתָא בְּבִעְלָהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה (דף ר"ט ע"ב)
 דְּמִשָּׁה. (ב')

כְּגִוּוֹנָא דָא (ויקרא ט) קַח לְךָ עֵגֶל בֶּן בָּקָר, דְּאִתְמַר לְאַהֲרֹן.
 לְכַפֵּרָא עַל חוֹבֵייהָ, עַל הַהוּא עֵגֶל דְּאִיהוּ גָרִים
 לִזְנוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא פְּתִיב בְּמִשָּׁה, קַח לְךָ, לְהִנָּאֲתָךְ,
 וּלְתוֹעֲלֵתְךָ. (ס"א לְךָ אוֹקְמוּהָ בְּפֶסֶל לְךָ, מִהוּוּא פְּסוּלַת דְּלוּחַ אֲבָנָא נִתְעַשֵּׂר מִשָּׁה

אוף הכי לך להנאאתך ולטובתך)

קְטֹרֶת קְשִׁיר קְשִׁירו, נְהִיר נְהִירו וְאֶעְבֵּר זִוְהֵמָא. וְד'
 אֶתְחַבֵּר בְּה' (ד"א ד' אֶתְעַבֵּיד ה'), ה' אֶתְחַבֵּר בּו'. ו'
 סְלִיק וְאֶתְעַטֵּר בְּה'. ה' אֶתְנַהֵיר בִּי'. וְכֻלָּא סְלִיק רְעוּתָא
 לְאִין סוּף. וְהוּי כְּלָא קְשִׁירו חַד, וְאֶתְעַבֵּיד חַד קְשִׁירו,
 בְּרִזָּא חַדָּא דְּאִיהוּ קְשִׁרָא עֲלָאָה דְּכֻלָּא.

מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, פִּיזֵן דְּכֻלָּא אֶתְקְשִׁרָא בְּהַאי קְשִׁרָא,
 אֶתְעַטֵּר כְּלָא בְּרִזָּא דְּאִין סוּף. וְרִזָּא דְּשָׁמָא
 קְדִישָׁא אֶתְנַהֵיר, וְאֶתְעַטֵּר בְּכָל סְטָרִין, וְעֲלָמִין כְּלָהוּ
 בְּחַדוֹת. וְאֶתְנַהֵירו בּוֹצִינִין וּמְזוֹנִין וּבִרְכָּאן אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּכָל
 עֲלָמִין, וְכֻלָּא בְּרִזָּא דְּקֹטֶרֶת. וְאִי זִוְהֵמָא לָא אֶתְעַבֵּר,
 כְּלָא לָא אֶתְעַבֵּיד. דְּכֻלָּא בְּהַאי תְּלִיָּא.

תָּא חַזִּי, קְטֹרֶת אִיהוּ קְדָמָאָה תְּדִיר, קְדָם לְכֻלָּא. וּבְגִין
 כִּךְ עוֹבְדָא דְּקֹטֶרֶת אֶצְטְרִיךְ לְאֶקְדָּמָא לְצְלוֹתָא,
 לְשִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן. בְּגִין דְּכָל דָּא לָא סְלָקָא, וְלָא אֶתְתַּקֵּן,
 וְלָא אֶתְקְשֵׁר, עַד דְּאֶתְעַבֵּר זִוְהֵמָא, מִה פְּתִיב (ויקרא ט"ז)
 וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ וְגו' בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וּמִפְּשְׁעֵיהֶם לְכָל

חֲטֵאתֶם. וְעַל דָּא בְּעֵינֵן לְכַפְּרָא עַל קוּדְשָׁא, וְלֹא עֲבָרָא
 זוּהֵמָּא, וְלֹא תִדְכָּאָה קְדֻשָּׁא. וְלִבְתַּר שִׁירִין וְתוֹשֵׁבְחָאן
 וְצִלוֹתֵין, כֹּלָּא כַּדְקָא מְרִין.

זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, דְהָא
 אֵינּוּן יַדְעִין לְתַקְנָא תַקּוּנָא דְלַעֲיִלָּא וְתַתָּא,
 כַּד בְּעֵינֵן לְתַקְנָא תַקּוּנָא מִתַּתָּא לַעֲיִלָּא עַד דְאֵתְקִשָּׁר
 כֹּלָּא כַּחְדָּא, בְּקִשּׁוּרָא חַד, בְּהֵהוּא קִטּוּרָא (ס"א קִשּׁוּרָא) עֲלָאָה
 כַּד בְּעֵינֵן לְתַקְנָא (תַקּוּנִין לְתַתָּא בְּעֵינֵן לְתַקְנָא) בְּתַקּוּנָא דְאֵתּוּן
 רְשִׁימִין, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵתְקִרִי בְהוּן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, הוּוּ יִתְבִי לִילְיָא חַד,
 וְלַעְאן בְּאוּרִייתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָבוּי. הָא כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ג) וְאֵל הָאִשָּׁה אָמַר הָרְבָּה אֲרַבָּה
 עֲצָבוֹנְךָ וְהִרְוֹנְךָ בְּעֶצֶב תִּלְדִּי בָנִים וְאֵל אִישׁךָ תִּשׁוּקֶתְךָ
 וְגו'. וְאוּלִּיפְנָא דְדָא אִיהוּ רְזָא עֲלָאָה. תִּינַח לְתַתָּא, אָבֵל
 אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָּא, מֵאִי אִיכָּא לְמִימַר.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תְּהִלִּים מ"ב) כֹּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. אָבֵל חִיָּה חֲדָא אֵית
 בְּעֵלְמָא, וְאִיהִי שְׁלִטָּא בְּשִׁלְטָנָא עַל אֶלְפָּה מִפְּתַחן בְּכֹל
 יוּמָא. וְאִיהִי נוֹקְבָא וְתִיאוּבְתָא דִּילָּה תְּדִיר עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם לְמִשְׁתֵּי וְלֹא תִרְוּוּאָה מִצְחוּתָא, דְכְּתִיב כֹּאֵיל תִּעְרוּג
 עַל אֲפִיקֵי מַיִם.

הָכָא אֵית לְאַסְתִּפְלָא. בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב כְּאֵיל, וְלֹא כְּתִיב
 כְּאֵילָת, וְלִבְתַּר תְּעָרוּג, וְלֹא כְּתִיב יְעָרוּג. אֲבָל
 רְזָא דָא, דִּכְר וְנוֹקְבָא תְרוּוֹיִיהוּ כְּחֻדָּא דְלֹא לְאַפְרָשָׁא
 לֹון, וְחַד אִיהוּ, דְלֹא אֲצִטְרִיף לְסִלְקָא דָא מִן דָּא, אֲלֵא
 תְרוּוֹיִיהוּ כְּחֻדָּא. וְהֵאֵי נּוֹקְבָא, תְעָרוּג עַל אֲפִיקֵי מַיִם,
 וְאִיהִי מִתְעַבְרָא מִן דְּכוּרָא, וְקָשִׁי עָלָה דְהָא עַל דִּינָא
 קִימָא.

וְכַד אֹולִידַת קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא זְמִין לָה חַד חוּיָא עֲלָתָה
 רַבְרָבָא, וְאֵתִי וְנִשְׁיף לְגַבֵּי הַהוּא אֲתָר, וְאֹולִידַת.
 וְרְזָא דָא הֲרַבָּה אֲרַבָּה עֲצָבוּנָה וְהַרוּנָה, בְּגִין דְּאִיהִי
 מִתְחַלְחֵלָא בְּכָל יוֹמָא, וּבְעֲצִיבוּ עַל עוּבְדִין דְּעֲלָמָא.
 בְּעֲצָב תְּלָדֵי בְנִים. בְּעֲצָב, דָּא רְזָא דְחוּיָא, דְּעֲצִיב
 אֲנִפִּיהוֹן דְּעֲלָמָא.

וְאֵל אִישׁוּף תְּשׁוּקַתָּךְ, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר תְּעָרוּג עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם. וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ, הָא אֹוקִימָנָא רְזָא, דְּאִיהוּ
 שְׁלִיט עָלָה. וְכָל דָּא לְמָה. בְּגִין דְּאֲמַרְהָ סִיְהָרָא, כְּמָה
 דְּתַנִּינָן. וּבְגִין כְּךָ אֲזַעֲרִית נְהוּרָאָה, וְאֲזַעֲרִית שׁוּלְטָנָהָא,
 וְלִית לָה רִשׁוּ מְגַרְמָה, בַּר כַּד יְהִיבִין לָה חֵילָא.

בְּעֲצָב תְּלָדֵי בְנִים, כְּמָה דְּאֹוקִימָנָא. וְאִי תִימָא אֲמָאִי
 אֲצִטְרִיף חוּיָא לְדָא. אֲלֵא דָּא פִתַּח אֹורְחָא
 לְנַחְתָּא כָּל (ס"א בְּכָל) אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּעֲלָמָא. דְּאֲלִמְלֵא לָא

פֶּתַח אֹרְחִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא, לָא יִשְׂרִי בְּגוּיָה דְּבַר נֶשׁ,
 מַה כְּתִיב לְפִתַּח חֲטָאת רַבִּין. מֵאִי לְפִתַּח. לְהֵהוּא פֶּתַח
 דְּאֵתְעֵתְדָא לְאוּלְדָּא, לְאַפְקָא נְשֻׁמְתִין לְעֵלְמָא, אִיהוּ
 קָאִים לְגַבֵּי הַהוּא פֶּתַח.

וְכָל אֵינּוֹן נְשֻׁמְתִין דְּאַצְטְרִיכוּ לְנַחְתָּא בְּגוּפִין קְדִישִׁין,
 לָא קָאִים אִיהוּ לְהֵהוּא פֶּתַח, וְלִית לֵיהּ רִשׁוּ בְּהֵיא
 נְשֻׁמְתָא. וְאִי לָאו, הָא חוּיָא נְשִׁיךְ, וְאַסְתָּאב הַהוּא נְהַר
 (ס"א אַתְר), וְלָאו אִיהִי נְשֻׁמְתָא דְּאֵתְדַכֵּיא וְהַכָּא אִיהוּ רוּזָא
 עֵלְאָה, בְּעֵצָב תְּלָדִי בְנִים. רוּזָא דָּא, דָּא נַחֲשׁ, דְּהָא (דף ר"כ
 ע"א) עֵמִיָּה אוּלִידַת נְשֻׁמְתִין, בְּגִין (שלח ק"ע ע"א) דְּדָא אִיהוּ עַל
 גּוּפָא, וְדָא עַל נְשֻׁמְתָא, וְתַרוּוִיָּהוּ דָּא בְּדָא. דָּא נְקִיט
 נְשֻׁמְתָא, וְדָא נְקִיט גּוּפָא.

וְזַמְינָא דָּא חוּיָא, לְאוּלְדָּא כָּל אֵינּוֹן גּוּפִין, עַד לָא יִיתִי
 זַמְנָא דִּילֵיהּ, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה סו) בְּטָרָם
 תַּחֲלִיל יִלְדָּה. זַמְנָא דְּחוּיָא לְאוּלְדָּא בְּשִׁבְעֵ שָׁנִין, וְהַכָּא
 בְּשִׁית, מַה דְּלָאו אִיהוּ זַמְנִיָּה. וּבַהֲהוּא זַמְנָא דְּאוּלִיד לֹון,
 מַהֲהוּא לִידָּה יָמוּת. דְּכְתִיב, (ישעיה כד) בְּלַע הַמּוֹת לְנִצָּח.
 וְכְתִיב (ישעיה כו) יַחֲיוּ מִתִּיךְ נְבִלְתֵי יְקוּמוֹן.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵהוּא זַמְנָא דִּיתְעָרוֹן מִתִּי עֵלְמָא,
 וְיִתְעֵתְדוֹן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, יְקוּמוֹן חֲיִילִין חֲיִילִין,
 כְּלָהוּ עַל אַרְעָא דְּגַלִּיל, בְּגִין דְּתַמָּן זַמִּין מְלָכָא מְשִׁיחָא

לְאַתְגָּלָאָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ חוֹלְקִיָּה דִּיּוֹסְפָּה, וְתַמָּן אֲתִבְרוּ
 (אֲתִחְרַב) בְּקִדְמִיתָא. וּמִתַּמָּן שָׂארוּ לְאַגְלָאָה מְכָל אֲתִרִיָּהוּ,
 וְלֹאֲתִבְדָּרָא בִּינֵי עֲמֻמֵּיא, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר (עֲמוּס ו') וְלֹא
 נַחְלוּ עַל שֹׁבֵר יוֹסְפָּה.

וְאִמַּאי יְקוּמוּן תַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ חוֹלְקִיָּה דִּיהוּא
 דְּאֲשֵׁתוּי בְּאַרוּנָא, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ג') וַיִּישָׂם
 בְּאַרוֹן בְּמִצְרַיִם, וּלְבַתָּר אֲתִקְבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׂא,
 דְּכְתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ כד') וְאֵת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הָעֵלוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשֹׁכֶם. וְדָא אִיהוּ דְּקָאִים בְּקִיּוּמָא
 דְּבְרִית, יִתִּיר מְכָלָא.

וּבִהְהוּא זְמַנָּא דִּיתְעָרוּן כְּלָהוּ חֵיילִין חֵיילִין, כְּלָהוּ
 יְהִכּוֹן, דָּא לְחוּלְק אֲבֵהֲתֵהוּן, וְדָא לְחוּלְק
 אֲבֵהֲתֵהוּן, דְּכְתִיב (וַיִּקְרָא כד') וּשְׁבַתֶּם אִישׁ אֶל אַחֻזָּתוֹ.
 וַיִּשְׁתַּמּוּדְעוּן דָּא לְדָא. וְזַמִּין קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבָּשָׂא
 לֹון לְכָל חַד וְחַד לְבוּשֵׁי מְרַקְמָן, וַיִּיתוּן כְּלָהוּ וַיִּשְׁבְּחוּן
 לְמַאֲרִיהוּן בִּירוּשְׁלַם, וַיִּתְחַבְּרוּן תַּמָּן אוּכְלוּסִין אוּכְלוּסִין,
 וַיְרוּשְׁלַם יִתְמַשֵּׁף לְכָל סְטְרִין, יִתִּיר מִמָּה דְּאֲתַמְשֵׁף כַּד
 אֲתִחְבְּרוּ תַּמָּן מַגְלוֹתָא.

כִּיּוֹן דִּיתְחַבְּרוּן וַיִּשְׁבְּחוּן לְמַאֲרִיהוּן, קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא
 יְחִדֵּי עֲמָהוּן, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (יְרֵמִיָּה לא') וּבָאוּ וְרִנְנוּ
 בְּמָרוֹם צִיּוֹן, וּלְבַתָּר וּנְהָרוּ אֶל טוֹב יְיָ וְגו', כָּל חַד וְחַד

לְחֻלְקֵיהֶּ, וְחֻלְקֵי אֲבֹתָיו. וְאַחֲסַנְתְּהוֹן דִּישְׂרָאֵל תְּהֵא,
 עַד (נ"א רְמַתָּא דְרוּמָא), דְּמַתָּא דְרוּמָא, וְתַמְן יִלְפוּן אוּרֵייתָא,
 וְהָא אוּקְמוּהָ, וּכְתִיב (ישעיה כו) הִקְיָצוּ וּרְנָנוּ שׁוֹכְנֵי עִפְרָיִם
 וְגו'.

בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת אֱלֹהִים פְּקוּדֵי

אֱלֹהִים פְּקוּדֵי הַמְשַׁכְּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
 פִּי מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִּתְחָה, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מֵלֵא וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ
 וְאַתְמַר, אֲבָל כָּל הַנְּחָלִים אֵלִין רְזִין דְּנַחְלִין וּמְבוּעֵין
 קַדִּישִׁין, דְּאַתְמַלְיִין, וְנַפְקִין (מְבוּעֵין קַדִּישִׁין) לְאַנְהָרָא וְלַמְלֵיִיא
 לְהָאִי יִמָּא רַבָּא, וְכִיּוֹן דְּהָאִי יִמָּא רַבָּא אֲתַמְלֵי מְסֻטְרָא
 דְּאֵינְוֹן נַחְלִין כְּדִין הוּא אֲפִיק מֵיָא, וְאַשְׁקִי לְכָל חִיוּוֹן
 בְּרָא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שְׂדֵי.

מָה כְּתִיב לְעֵילָא, הַמְשַׁלַּח מְעִינִים וְגו', וּלְבַתֵּר, יִשְׁקוּ
 כָּל חַיְתוֹ שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאָם. אֵלִין אֵינְוֹן
 רְתִיכִין דְּלַתְתָּא, דְּכַד יִמָּא נְקִיט לֹוֹן, כְּלָהוּ נְקִיט לֹוֹן,
 וְשָׂאִיב לֹוֹן בְּגוּיָה, וּלְבַתֵּר אֲפִיק מֵיִין לְסֻטְרָא אַחְרָא,
 דְּאֵינְוֹן רְתִיכִין קַדִּישִׁין דְּלַתְתָּא, וְאַשְׁקִי לֹוֹן. וְכְלָהוּ
 אֲתַמְנוּן וְאַתְפְּקִדוּן בְּשִׁמָּא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (ישעיה מ) לְכָלֵם

לְחֻלְקֵיהָ, וְחֻלְקֵי אֲבֹתָיו. וְאַחֲסַנְתְּהוֹן דִּישְׂרָאֵל תְּהֵא,
 עַד (נ"א רְמַתָּא דְרוּמָא), דְּמַתָּא דְרוּמָא, וְתַמְן יִלְפוּן אוּרֵייתָא,
 וְהָא אוּקְמוּהָ, וּכְתִיב (ישעיה כו) הֶקִּיצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עִפְרָיִם
 וְגו'.

בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת אֱלֹהֵי פְקוּדֵי

אֱלֹהֵי פְקוּדֵי הַמְּשַׁכְּן מְשַׁכְּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
 פִּי מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פְתַח, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מֵלֵא וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ
 וְאַתְמַר, אֲבָל כָּל הַנְּחָלִים אֵלִין רְזִין דְּנַחְלִין וּמְבוּעִין
 קַדִּישִׁין, דְּאַתְמַלְיִין, וְנַפְקִין (מְבוּעִין קַדִּישִׁין) לְאַנְהָרָא וְלַמְּלִיִּיא
 לְהָאִי יִמָּא רַבָּא, וְכִיּוֹן דְּהָאִי יִמָּא רַבָּא אַתְמַלְיִ מְסַטְרָא
 דְּאֵינְוֹן נַחְלִין כְּדִין הוּא אֶפִּיק מֵיָא, וְאַשְׁקִי לְכָל חִיוּוֹן
 בְּרָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי.

מָה כְּתִיב לְעֵילָא, הַמְּשַׁלַּח מְעִינִים וְגו', וּלְבַתַּר, יִשְׁקוּ
 כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם. אֵלִין אֵינְוֹן
 רְתִיכִין דְלַתְתָּא, דְכַד יִמָּא נְקִיט לֹוֹן, כְּלָהוּ נְקִיט לֹוֹן,
 וְשָׂאִיב לֹוֹן בְּגוּיָהּ, וּלְבַתַּר אֶפִּיק מֵיִין לְסַטְרָא אַחְרָא,
 דְּאֵינְוֹן רְתִיכִין קַדִּישִׁין דְלַתְתָּא, וְאַשְׁקִי לֹוֹן. וְכְלָהוּ
 אַתְמַנְוִין וְאַתְפְּקִדוֹן בְּשָׂמָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (ישעיה מ) לְכָלֵם

בְּשֵׁם יְקָרָא. וּבְגִין כְּךָ, (שמות לה) אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפָּן
הַעֲדוּת.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאֶיךָ.
פְּעַלְתָּ לַחֹסִים כְּךָ נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם. מָה רַב טוֹבָךְ. כַּמָּה
אֵית לֹון לְבָנֵי נִשָּׂא, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמַנְדַּע בְּאוֹרְחוּי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא (דף ר"כ ע"ב) קָלָא
נְפִיק, וְאִכְרִיז וְאָמַר, אִסְתַּמְרוּ בְּנֵי עֲלָמָא, טְרוּקוּ גְלִי
חוּבִין, אִסְתַּלְקוּ מִרְשָׁתָא דְתַפִּיס, עַד לָא יִתְפַּסּוּן רַגְלֵיכּוּ
בְּהַאי רְשָׁתָא. (רל"ה ע"ב) גְּלַגְלָא סַחְרָא תְדִיר, סָלִיק וְנַחֲתָ.
וּוִי לְאִינוּן דְּדַחֲיִין רַגְלֵיהּוּ מִגּוּ גְלַגְלָא, דְּהָא נְפִילֵי לְגוּ
עוֹמָקָא, דְּטַמִּיר לְאִינוּן חֵיבֵי עֲלָמָא.

וּוִי לְאִינוּן דְּנַפְלִין וְלָא יְקוּמוּן, וְלָא יִנְהָרוּ בְּנִהוּרָא דְגַנְיֹז
לְצַדִּיקֵיָא לְעֲלָמָא דְאִתֵּי. זַכָּאִין אִינוּן צַדִּיקֵיָא
לְעֲלָמָא דְאִתֵּי, דְכַמָּה נְהוּרִין גְּנִיזִין לֹון, כַּמָּה עֲדוּנִין
בְּהַהוּא עֲלָמָא טְמִירִין לֹון, דְכַתִּיב מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר
צִפַּנְתָּ לִירְאֶיךָ. מָה רַב טוֹבָךְ, הָא אוּקְמוּהָ, דָּא הוּא אוּר
דְּגַנְיֹז לְצַדִּיקֵיָא לְעֲלָמָא דְאִתֵּי, דְכַתִּיב, (בראשית א) וַיִּרְא
אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב, וּכְתִיב (תהלים צז) אוּר זְרוּעַ
לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָי לֵב שְׂמַחָה. וְעַל דָּא מָה רַב טוֹבָךְ.

כְּתִיב הֵכָא מָה רַב טוֹבָךְ, וּכְתִיב הָתָם וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת
הָאוּר כִּי טוֹב. אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ, בְּגִין דְּאִסְתַּכְּלָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּהוּא נְהוּרָא, וְאַסְתָּכַל בְּאַיְנוֹן חֵי־בִיָּא
 דְּזַמְיִין לְמַחֲטֵי בְּעֵלְמָא, וְגִנִּיז לִיה לְהוּא נְהוּרָא, לְמִזְכֵּי
 בֵּיה צְדִיקֵיָּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, כְּמָה דְאַתְמַר.

פְּעֵלְתָּ, בְּקַדְמִיתָא צַפְנִתָּ, וְלִבְתַּר פְּעֵלְתָּ. אֵלָא צַפְנִתָּ
 כְּמָה דְאַתְמַר. פְּעֵלְתָּ בְּגִין דְּהוּא נְהוּרָא דְגִנִּיז,
 בֵּיה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא. מְנַלְן.
 דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם,
 בְּאַבְרָהָם כְּתִיב, וְהוּא נְהוּרָא דְאַבְרָהָם, גִּנִּיז לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵיה עָבִיד אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא, דְכְּתִיב
 פְּעֵלְתָּ לַחֹסִים בְּךָ, לְאַיְנוֹן דִּיתְבִּי תַחֲוֹת צְלָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

נֶגְדַּבְּנֵי אָדָם, דְּהָא בְּהָאֵי אוּמְנוּתָא דְאַתְעָבִיד בְּהָאֵי
 נְהוּרָא, קִיִּימִין בְּנֵי נָשָׂא בְּעֵלְמָא, וְקִיּוּמָא דִּילְהוֹן
 הוּי. אֶף עַל גַּב דְּאִיהוּ גִנִּיז, בֵּיה קִיִּימִין בְּנֵי נָשָׂא בְּעֵלְמָא
 דִּין. פְּעֵלְתָּ, אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא דָּא, דְּבֵיה אַתְעָבִיד כְּלָא
 בְּחוּשְׁבָּנָא, אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא, כְּגוּוּנָא דָּא אוּמְנוּתָא
 דְּמִשְׁכָּנָא, דְּאִיהוּ אוּמְנוּתָא כְּגוּוּנָא דְעֵלְמָא, וְהָא
 אוּקִימָנָא.

כְּתִיב הֲכֹא אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמְּשֻׁכָּן, וְכְתִיב הֲתָם אֱלֹה
 תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. בְּגִין דְּכָל אֵינּוֹן תוֹלְדִין
 דְּעָבְדוּ וְאַפִּיקוּ שְׁמֵיָא וְאַרְעָא, כְּלָהוּ בְּחִילָא דְּהוּא

נְהוֹרָא דְגִנְיֹז אֲתַעְבִּידוּ וְנִפְקוּ. פֿקוּדֵי הַמְשָׁפֶן בְּהוּא
 חֵילָא נִפְקוּ. מְנַלְן. דְּכִתִּיב וּבְצִלָּאֵל בֶּן אֹרִי בֶן חוּר לְמִטָּה
 יְהוּדָה, דָּא אִיהוּ מִסְטָרָא (רכ"ב ע"א רל"ו ע"א) דִּימִינָא. וְאִתּוּ
 אֲהֵלִיאָב דָּא (ר"כ ע"ב) אִיהוּ מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא. וּמִשְׁכַּנָּא
 מִסְטָרָא דִּימִינָא וּשְׁמֵאֵלָא אֲתַקֵּם וְאֲתַעְבִּיד. וּמִשָּׁה דְהוּא
 בֵּינֵייהוּ, אֹקִים לִיה.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֿתַח וְאָמַר, (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד כֶּסֶף וַיֵּשֶׁב
 עָלָיו בְּאַמֶּת וְגו'. וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד כֶּסֶף, הָא אֹקִימָנָא,
 כַּד מַחְשָׁבָה סָלִיק, בְּרַעוּ דְחֻדוּה מִטְמִירָא דְכָל טְמִירִין
 דְלָא אֲתִידַע וְלָא אֲתִדְבֵק, מִטִּי הֵהוּא חֻדוּה, וּבִטְשׁ גּו
 מַחְשָׁבָה, וּכְדִין עָאֵל בְּאֲתַר דְעָאֵל.

עַד דְּאֲתַגְנִיז בְּחַד הֵיכְלָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ טְמִיר לְעִיל.
 וּמִתְמֵן נִגְדִין וְאֲתַמְשָׁכֵן כָּל נְהוֹרִין, דִּימִינָא דְנִטִּיל
 בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר נִטִּיל כְּלָהוּ. וּמִהֵהוּא סִטְר יְמִינָא,
 אֲתַקֵּן כּוֹרְסֵיָא לְתַתָּא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַקֵּן
 לְהֵהוּא כּוֹרְסֵיָא בַּחֲסֵד, וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאַמֶּת, דְּאִיהוּ תְקוּנָא
 דְּחוֹתָמָא דְכִלָּא. וְלָא יִתִּיב עַל הֵהוּא כּוֹרְסֵיָא, אֲלָא
 בְּחוֹתָמָא דָּא דְּאִיהוּ אַמֶּת. בְּאֵהֵל דְדוּד, דְּאִיהוּ בֵּי כּוֹרְסֵיָא
 לְתַתָּא.

שׁוֹפֵט וְדוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט וּמְהִיר צְדָק. שׁוֹפֵט מִסְטָרָא דִּדִּינָא.
 וְדוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט, מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי. וּמְהִיר צְדָק, אִיהוּ

כּוֹרְסִיָּא דְדִינָא, דְּאִיהוּ בִּי דִינָא לְתַתָּא. תָּא חֲזִי, פְּגֻוּנָא
 דָּא, מִשְׁכְּנָא לָא אֲתַתְקֵן אֱלָא בְּסִטְרָא דָּא פְּגֻוּנָא דָּא,
 דְּחֻסְדָּא פְּדֻקָּא מְרֻן לְעִיל, וְעַל דָּא אֲתַמְנֻן תּוּלְדִין
 וְאֲתַתְקֵנוּ כְּלֵהוּ לְתַתָּא.

(שמות לח) אֱלֹהֵי פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
 פִּי מֹשֶׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים
 אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הֵאֵי קָרָא (דף רכ"א ע"א) אוֹקְמוּנָה
 וְאֲתַמְרַבְּכֵמָה סִטְרִין. אֲבָל כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲלֵמָא, בְּרָא לִיהּ פְּגֻוּנָא דְלְעִילָא, לְמַהוּי עֲלֵמָא דָּא
 בְּדִיוֹקְנָא דְעֲלֵמָא דְלְעִילָא. וְכֹל אֵינֻן גְּוֻנִין דְלְעִילָא,
 אֲתַתְקִין לֻוֹן לְתַתָּא, לְאֲתַדְבָּקָא וְלְאֲתַקְשָׂרָא עֲלֵמָא
 בְּעֲלֵמָא.

וְכַד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרֵי עֲלֵמָא, אֲשַׁגַּח
 בְּאוּרִייתָא וּבְרָא לִיהּ. וְאֲסַתְפַּל בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא,
 (ויקרא י"ט ע"א כ"א ע"א) כְּלָלָא דְאוּרִייתָא, וְקִיִּים עֲלֵמָא. בְּתַלַּת
 סִטְרִין אֲתַקְיִים עֲלֵמָא, וְאֵינֻן חֲכָמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת.
 בְּחֲכָמָה, דְכְּתִיב, (משלי ג) יי' בְּחֲכָמָה יִסַּד אָרֶץ. בְּתְבוּנָה,
 דְכְּתִיב כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתְבוּנָה. בְּדַעַת, דְכְּתִיב בְּדַעַתוֹ
 תְּהוֹמוֹת גְּבַקְעוֹ. הָא כְּלֵהוּ בְּקִיּוּמָא דְעֲלֵמָא. וּבְאֵלִין
 תְּלַתָּא אֲתַבְנֵי מִשְׁכְּנָא, דְכְּתִיב וְאֲמַלָּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים
 בְּחֲכָמָה בְּתְבוּנָה וּבְדַעַת.